

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1515/2020
12.11.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници из радног односа тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Радоје Нешковић адвокат из ..., против тужене „ББ“ АД из ..., чији је пуномоћник Ана Лазаревић адвокат из ..., ради поништаја решења и враћања на рад, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 25/19 од 05.07.2019. године, у седници већа одржаној дана 12.11.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 25/19 од 05.07.2019. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2396/12 од 19.09.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилца тражила да се поништи решење о отказу уговора о раду бр. .. од 22.03.2012. године и да се обавезе тужени да је врати на рад и распореди на радно место које одговара њеној стручној спреми у року од осам дана под претњом принудног извршења, као и да јој надокнади парничне трошкове. Ставом другим изреке, обавезана је тужилца да накнади туженој трошкове парничног поступка у укупном износу од 600.220,17 динара са законском затезном каматом од дана наступања извршности пресуде до исплате, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 25/19 од 05.07.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 2396/12 од 19.09.2018. године у делу првог става изреке који се односи на поништај решења од 22.03.2012. године и враћање на рад, као и у другом ставу изреке. Ставом другим изреке, укинута је пресуда Првог основног суда у Београду П1 2396/12 од 19.09.2018. године у преосталом делу првог става изреке који се односи на распоређивање тужиље на радно место у складу са њеном стручном спремом, и у том делу тужба је одбачена. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужила је благовремено изјавила ревизију из свих законских разлога.

Тужена је поднела одговор на ревизију.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. и члана 441. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да тужилина ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се посебно не указује на друге битне повреде одредаба парничног поступка које су чланом 407. став 1. тачке 2. и 3. ЗПП предвиђене као разлог за овај ванредни правни лек.

Према утврђеном чињеничном стању тужила је, по уговору о раду од 20.04.2006. године са анексима, код туженог обављала послове сарадника у Одељењу ..., Сектора Послови сарадника у означеном одељењу брисани су Правилником туженог о систематизацији послова од 22.02.2012. године. Решењем туженог од 22.03.2012. године тужили је отказан уговор о раду са 28.03.2012. године, као вишку запослених. Програмом решавања вишка запослених од 21.03.2012. године утврђено је да је престала потреба за радом 13 запослених којима није могла бити обезбеђена ни једна од мера запошљавања из члана 150. Колективног уговора туженог, односно члана 155. тачка 5. Закона о раду. У време уручења решења о отказу уговора о раду тужила је биолошки била трудна седам дана. Она тада није могла знати за трудноћу јер није била на прегледу. За трудноћу је могла сазнати у априлу 2012. године, када јој је закаснио циклус, а трудноћа је потврђена 12.04.2012. године обављеним ултразвучним прегледом, старости четири недеље и један дан, односно пет недеља и један дан по термину последње менстудације. Тужила није саопштила послодавцу - туженом да је трудна. Трудноћа је прекинута 08.05.2012. године због њеног неправилног развоја.

На овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су у овом спору правилно применили материјално право.

Одредбом члана 179. тачка 9. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“, број 24/05 и 61/09) прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако услед технолошких, економских и организационих промена код послодавца престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Тужена је извршила организационе промене и својим актом од 22.02.2012. године о систематизацији послова није предвидела послове које је тужила обављала по закљученом уговору о раду са његовим анексима. На тај начин тужила је постала вишак запослених, којој није било могуће обезбедити запослење кроз неку од мера предвиђених чланом 155. Закона о раду. Због тога је оспорено решење о отказу уговора о раду законито, засновано на цитираној законској одредби, с'обзиром да је након доношења новог акта о систематизацији престала потреба за обављањем послова које је до тада обављала тужила.

Нису основани наводи ревизије којима тужила оспорава правилност примењеног материјалног права.

Тужени је, изменом систематизације - укидањем одређених радних места, односно смањењем броја извршилаца на појединим радним местима, извршио организационе промене. У целисходност таквог поступања тужене суд се не може упуштати. У оквиру тих промена послови које је тужила обављала делом су аутоматизовани, а делом су у опису послова запослених на систематизованим радним местима. На тај начин тужени је практично извршио рационализацију свог пословања.

Тужилино радно место је укинато, због чега није било потребе да се врши оцена њене радне способности и остварени резултати рада упореде са радним способностима и резултатима рада других запослених. Поступак оцењивања запослених, овим или другим критеријумима, примењује се код смањења броја запослених који обављају исте послове, како би се одлучило који од њих ће бити оглашен вишком запослених.

Одредбом члана 187. став 1. Закона о раду прописано је да се запосленом не може отказати уговор о раду за време трудноће, породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета. Према трећем ставу тог члана, решење о отказу је ништаво ако је на дан његовог доношења послодавцу било познато постојање околности из става првог тог члана, или ако запослени у року од 30 дана од дана престанка радног односа обавести послодавца о постојању наведених околности.

Тужени у време доношења оспореног решења о отказу уговора о раду није знао за тужилину трудноћу. У то време тужила је биолошки била трудна. Старост трудноће износила је седам дана и тужила за њу тада није могла знати, па ту чињеницу није ни могла саопштити туженом. Нижестепени судови су, оценом изведених доказа које је тужила предложила, утврдили да она приликом пријема решења о отказу уговора о раду ни једном од саслушаних сведока није рекла да је трудна. Тужила је за трудноћу сазнала током априла 2012. године, због кашњења циклуса, а трудноћа је потврђена ултразвучним прегледом обављеним 12.04.2012. године. Међутим, по сазнању за трудноћу, па до истека рока од 30 дана из члан 187. став 3. Закона о раду, тужила није обавестила туженог о тој чињеници.

Из ових разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Трошкови тужене за одговор на ревизију, по оцени Врховног касационог суда, нису били нужни. Због тога је захтев тужене за накнаду трошкова одбијен и применом члана 165. став 1. у вези члана 154. ЗПП, одлучено као у другом ставу изреке.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић